

Nekrolog

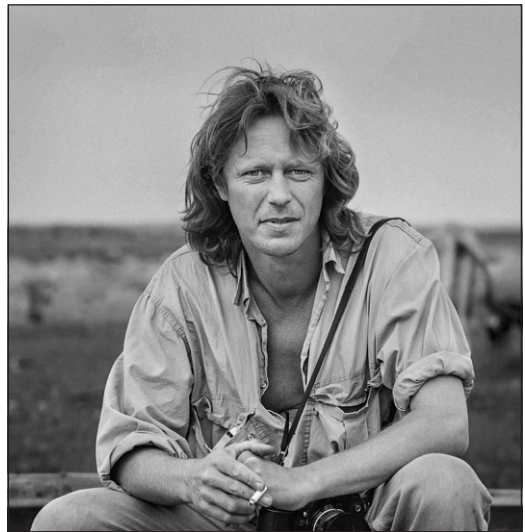
Peter Lyngs

3. august 1953 – 14. november 2019

Peter Lyngs var en sand fuglekender. En autodidakt ornitolog og naturhistoriker, der har givet væsentlige bidrag til ornitologien i Danmark og Grønland. Peter fik en særlig kærlighed til Christiansø og til Grønland og har haft betydning for udforskningen af fuglelivet på begge øer.

Peter var født i København, men boede som helt ung i det naturrige Søllerød. Hans ornitologiske karriere havde rod i 1970ernes sprudlende og anarkistiske miljø af dynamiske feltbisser, der holdt til på fuglestationerne. Det var et miljø, der prægede ham med en unik kombination af dyb faglighed og uhøjtidelighed, som han bar med sig i sit virke gennem hele livet. I DOFTs 100 års jubilæumsskrift skrev Peter historien om fuglestationerne med en skarp vinkel på udviklingen. Peter trådte sine ornitologiske barnesko på Blåvand Fuglestation i starten af 1970erne, hvor Blåvandgruppen "beviste, at der både kunne festes, arbejdes seriøst og publiceres, og gruppens ånd (og til dels medlemmer) spredte sig til langt de fleste danske fuglestationer." Peter rykkede østpå til Christiansø, der blev hans holdepunkt resten af livet. Fredningsstyrelsen havde i 1976 oprettet en feltstation på øen. Her var Peter ringmærker i skiftende sæsoner frem til slutningen af 1980erne. Ekspertisen indenfor småfugle førte til, at Peter i mange år sad i DOFs Sjældenhedsudvalg som særlig småfuglekyndig. Og da Feltornitologisk Udvalg i DOF blev genopstartet i 1996, kom Peter med ombord for at trække på hans ekspertise som garvet fuglestationsmand.

Peters stigende interesse for Alkene på Græsholmen begyndte for alvor at tage over i slutningen af 1980erne, og Alkene – og senere Ederfuglene – blev det primære

mål for hans undersøgelser på Ertholmene frem til sin død. Peter var således gennem 1980erne og '90erne forfatter på en række publikationer om fugletrækket og ynglefuglene på Christiansø, herunder en bearbejdning af 66 års ynglefugletællinger på Græsholmen (DOFT 86: 1-93, 1992). Især Alkene kastede Peter sin kærlighed på, og blot to uger før sin død nåede Peter at indsende en monografi til DOFT med resultater fra 29 års undersøgelser af Alkene på Græsholmen. Han mobiliserede alle de kræfter, han havde tilbage og nåede altså lige præcis at runde sit store livsprojekt af.

I 2001, da DMU, der havde drevet stationen for Fredningsstyrelsen, lukkede den pga. besparelser, var Peter en af hovedkræfterne bag oprettelsen af foreningen Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation. Siden har feltstationen på frivillig basis, og med Peter som hovedkraft, gennemført overvågning af Alke og Ederfugle, og rådgivet forvaltningen om naturhistoriske spørgsmål. Og Peter har gennem årene på stationen hjulpet mange studerende med undersøgelser og data.

Stationen blev i starten af 2000erne også benyttet som base for fangst af afrikatrækkere til Jørgen Rabøls trækfugleforsøg og senere for ZM's blodprøvetagningsprojekter, for at screene trækfuglene for West Nile Virus samt Mikkel Laustens årlige standardiserede ringmærkning. De mange års arbejde med småfuglene og den store mængde data fra Christiansø førte i 2004 til udgivelsen *Fugletrækket på Christiansø 1976-2001*, som han publicerede sammen med Mikkel Lausten. Det er en dataserie og bearbejdning, som er unik både i dansk og global sammenhæng. De værdifulde data er bl.a. blevet

brugt til at undersøge klimaforandringer gennem analyser af trækfuglenes gennemsnitlige ankomsttider, der viser at have rykket sig, siden stationen startede med at indsamle data i 1976.

Samtalerne med Peter bar altid præg af klarsyn, humor og kant – og et tilpas stænk anarkisme. En anden af Peters passioner – god bourgognevin – blev også dyrket på Øen. Så blev der indtaget middag med hvid dug på Møllebakken, når de særlige stille aftener indfandt sig og selskabet og vinen var det rette. Peters ornitologiske virke i over fyrre år på Christiansø kastede også en række nye arter for landet af sig, som fx Ørkennatravn, Grøn Biæder og Sinkiangløvsanger.

Hans glæde og interesse for alkefugle førte bl.a. til, at han som en markering af 150 året for udryddelsen af Gejrfuglen skrev et særnummer af DOFT (88: 49-72, 1994), hvor han foldede sine poetiske og æstetiske evner helt ud, så det var en stor fornøjelse at læse. Det er en meget personlig artikel om den dårskab, der har været med til at skabe biodiversitetskrisen.

Et af Peters andre hovedværker er *Migration and winter ranges of birds in Greenland* (DOFT 97: 1-167, 2003). Siden 1926 var mere end 280 000 fugle blevet ringmærket i Grønland, og der var 15 498 genmeldinger af 43 arter og 1947 genmeldinger i Grønland af fugle mærket uden for Grønland. Peter holdt af at bearbejde data, og hans arbejde bærer et vandmærke af omhyggelig, kortfattet og præcis beskrivelse af resultaterne. Den nye viden om trækforhold og bestandsafgrænsning var vigtig for forvaltningen og indgik i biologiundervisningen i Grønland. Især den grønlandske jagtforvaltning stod overfor udfordringer med regulering af jagt på Ederfugl

og Lomvie med komplekse træk- og bestandsforhold – og nedadgående bestande. På den måde var Peter med til at give resultatet af flere hundrede lokale grønlandske ringmærkeres arbejde tilbage til Grønland. Det er blevet et standardværk, som forskere bl.a. sammenligner med i de nye studier af havfugles trækforhold, hvor der benyttes dataloggere og satellitsendere.

Peter elskede feltarbejde og særligt feltarbejde i Grønland. I 1988 var han med i et legendarisk feltarbejde i Lomviekolonien på den lille ø Kippaku ved Upernavik. Det var en del af et projekt, der skulle udrede årsager til Lomviens tilbagegang – og mulige løsninger. Det er desværre en problematik, der stadig er aktuel.

Peter deltog i de senere år i undersøgelser af Lomvier og Søkonger i Grønland. Peter reddede mange vigtige data hjem ved med tålmodighed og snarer at genfange Søkonger med geodataloggere. Ved brug af langtidsvideooptagelser lykkedes det Peter at komme til en større forståelse af, hvad der sker i det tilsyneladende kaos i en søkongekoloni, når ungerne flyver ud. Det er af afgørende betydning for ungens overlevelse, at den ikke kommer væk fra forældrefuglen (faren), og Peter viste, i modsætning til tidligere beskrivelser, hvordan det er faren, der hele tiden holder visuel kontakt, mens det er ungen, der selv bestemmer, hvornår den tager afsted.

Peter var et usædvanligt og uafhængigt menneske, der satte sig sine egne mål, og han var dybt engageret fagligt og menneskeligt. Dansk ornitologi, feltstationsmiljøet, Grønland og Christiansø er blevet en unik ornitolog og et helt særligt menneske fattigere. Vi vil savne ham.

Anders Mosbech og Mads Bunch